

1986 - X ANIVERSARI DE LA COBLA FOMENT DE LA SARDANA

Etapa inicial

En el migdia del 4 de gener de 1976, va sorprendre a molts torroellencs veure sobre un empostissat en un costat de la Plaça de la Vila, una nova agrupació musical que, amb el nom de «Cobla Torroellenca Foment de la Sardana», va encetar les seves actuacions obsequiant-nos amb les següents sardanes:

El llac per joguina, de M.S. Puigferrer

Maria de les Trenes, de J. Saderra.

Els dos promesos, de P. Mercader.

La Font dels Capellans, de E. Vilà.

Les Campanes de la vila, de F. Graells, i

Torroella, Vila vella, de V. Bou.

Els components de la cobla, en aquesta inauguració, eren: Flabiol, Joan Jaume, procedent de les cobles «Girona» i «Montgrins»; 1r. Tible, Ramon Coll, procedent de «La Principal de Palafrugell»; 2n. Tible, tomàs Puig, procedent de «La Principal de Girona»; 1a. Tenora, Joan Lassús, procedent de «La Principal de l'Escala»; 2a. Tenora, Lluís Albert, Compositor-Director; Trompeta, Vicenç Gatus, procedent de la «Girona» i «Montgrins»; 2a. Trompeta, Eudald Duch, procedent de «Caravana» i de la «Cobla Emporitana»; Trombó, Enric Vilà, —Ocasional—; 1r. Fiscorn, Joan Pujol, procedent de «Verds» de Mataró i de «Bolero»; 2n. Fiscorn, Josep Agustí, procedent de «La Principal de Palafrugell» i Contrabaix, Joan Calsina, procedent dels «Montgrins».

Al cap de poc temps, es va renovar una mica el conjunt i així veiem com Josep Cals —procedent de la «Cobla Baix Empordà»— va reemplaçar Joan Lassús, Martí Bagudà va rellevar Joan Jaume, Albert Falgueras va ocupar la plaça del segon tible, Tomàs Puig va substituir Lluís Albert com a segona tenora.

Vistes les actuacions a través del prisma del temps, ens adonem que, des de la inauguració, ja han passat deu anys i la tasca ha estat francament positiva. No en va s'ha treballat en aquest lapse de temps amb il·lusió i entusiasme per apuntalar, primer, i aprofundir, després, els comuns suports. Quan les coses marxen bé, sembla que tot ha estat fàcil i no s'han trobat esculls, però els que estem bregats en la matèria sabem per experiència que, perquè una massa instrumental soni a la perfecció, perquè la matisació no esdevingui ranca i el ritme sigui just i mesurat, és necessari estar imbuït d'un gran esperit de treball i de nobles afanys de superació, ja que sense aquest bagatge no és possible arribar a bon terme.

Tenim detalls testimonials i de primera mà quant als orígens i posterior evolució de la «Cobla Foment de la Sardana» que ja han estat donats a conèixer, així com biografies publicades d'alguns dels seus components i també dades

Primera actuació de la «Cobla Foment de la Sardana» el 4 de Gener de 1976 a la Plaça de la Vila de Torroella de Montgrí.

sobre les agrupacions en què havien actuat anteriorment, però, i sense voler escriure una història exhaustiva, és bo ampliar modestament els detalls apuntats ja que moltes vegades manca informació sobre els músics i, en conseqüència, resten ben sovint negligits o ignorats.

Visió de la fundació de la «Cobla Foment de la Sardana»

És molt curiós examinar el perquè de la creació de la nova cobla, que sortosament es va fer amb èxit. La idea sorgí d'unes persones que formaven part de la Junta de l'«Agrupació Sardanista per al Foment de la Sardana», una de les branques del «Casal del Montgrí»; hi destaquem, entre altres, en Josep Casademont, en Martí Cruset i per sobre de tots, l'inoblidable amic Enric Ferriol. Tots eren uns idealistes que estaven units per un objectiu comú. Els van posar en contacte amb els músics fundadors i van crear aquesta cobla avui ja popular i una de les més arrelades de la nostra terra com a prova, a ben segur, de l'especial personalitat cultural torroellenca.

M'agrada fer memòria del malaguanyat amic Enric Ferriol i Carreras, ja que ell era portador d'unes virtuts rellevants de cara a assolir la joiosa idea de fundar una nova cobla a Torroella, ja que la considerava indispensable per acompanyar les actuacions del Ballet i del Grup de Contrapassaires que ell havia creat i que dirigia en aquell moment. Enric Ferriol, després de molts anys de participar en diverses activitats d'expansió social, es va lliurar no solament a perfeccionar els joves sardanistes, sinó també a introduir la mainada en els secrets de la dansa autòctona, amb una autoritat i una competència desusada, emprenent a la vegada una iniciativa de relleu i transcendència amb el Grup de Contrapassaires. Gràcies a ell fou possible el retrobament de les arrels de la dansa nostrada, o sigui del Contrapàs. Hem de reconèixer, doncs, a Enric Ferriol el mèrit d'haver aixecat en la nostra vila una bandera de pau i d'amor.

En principi les actuacions de la Cobla Foment havien de ser gratuïtes i amb l'obligació d'acompanyar les actuacions del Ballet i dels Contrapassaires de Torroella. Més endavant la cobla va ser sol·licitada per oferir audicions de sardanes fora vila i, aleshores, va caldre posar-hi preu. Al mateix temps, la cobla intensificava els assaigs i anava pujant paulatinament la categoria musical del seu repertori. En l'actualitat, la cobla està catalogada molt positivament dintre el món sardanista i sens dubte és de les cobles que durant l'any participen en més ballades de sardanes. Cal dir també que, des del primer any de les Trobades Sardanistes Infantils de les Comarques Gironines, la nostra agrupació ha estat designada com a cobla «oficial» d'aquestes emotives diades de germanor.

La «Cobla Foment de la Sardana», amb el seu esperit de treball i la dignitat de les seves interpretacions, ha aconseguit deixar una bona imatge, personal i col·lectiva, en els diferents llocs de la nostra geografia que ha visitat.

Divagacions sobre el repertori sardanístic

Els components de les cobles de les comarques gironines, i la del Foment no podia pas ser una excepció, s'han de situar concretament en el món de la sardana. Sabem que una cobla, per suscitar un interès general, s'ha de concretar a executar un repertori que vagi bé a tots els músics. Primeres i segones parts han de llegir les seves corresponents partícels a bastament... i millor que en sobri; això es veu en els assaigs i s'escull en conseqüència, després d'oïr el parer de tots els músics, per la tranquil·litat que això comporta.

Solen agradar molt, tant a la costa com a terra endins, les tonades de tenora i fiscorn, sobretot si els solistes les saben dir abocant-hi la seva sensibilitat. Una altra característica important de la sardana és la seva aptitud per ser ballada, per la qual cosa cal que tingui un ritme que no sigui intricat, sinó que sigui força estimulants i alegre.

Tot i que a molts músics ens agraden les sardanes que anomenem «groses», d'autors consagrats i també alguna d'autors novells, que tenen una elevada categoria musical, cal que aquestes composicions siguin interpretades per cobles capdavanteres i en llocs i hores adients. A la plaça, continuen impertant generalment les sardanes de tonada fàcil i balladores, així com peces obligades de concepció artística força elemental. Sé per experiència que per més interès que posis en determinades sardanes, si no és pas possible treure'n un rendiment passable, val més suprimir-les del repertori, ja que la seva excució comportaria trencadissa, la desmoralització dels músics i també alguna rialleta dels entesos i d'alguns «cargols» que sempre hi sol haver.

Més d'un compositor dels que han demostrat els seus mèrits, sens dubte excepcionals, en la disciplina de l'harmonia, però que no coneix a fons les dificultats de les eines d'interpretació, ha fet sardanes fora de sèrie que han resultat tan difícils i complicades que alguna cobla de solera no ha pogut o no s'ha atrevit a interpretar-les per les dificultats desmesurades que comportaven, no solament per a un determinat instrument sinó per a tots en conjunt.

El gran compositor Honorat Vilamanyà, fill de Ripoll, n'és un exemple. Disposa d'una sèrie de sardanes, totes de gran categoria musical, com poden ser: «Rampellades a les tres taules», «L'Estany estrellat», «Ripoll Vila Comtal», «Vallcebre», etc. Les partitures sorgides de la ment i la ploma de Vilamanyà sols són vàlides per a conjunts a bastament consolidats. Les línies temàtiques del clàssic músic ripollenc van revestides d'una harmonització perfecta i són fetes per a una instrumentació intel·ligent. Doncs bé, Vilamanyà amb el nom de

Festa Major de Torroella de Montgrí 1983. Plaça de la Vila.

«Joguets de Fira» va escriure una sardana tan complexa i enrevessada per a tots els elements de la cobla, que, segons les meves notícies, el seu autor sols la va poder escoltar una vegada en sa vida i encara interpretada per «La Principal de La Bisbal», i amb això ja està dit tot.

És veritat que les cobles es passen moltes hores assajant algunes sardanes pel compromís que han adquirit de cara a un concert o a un concurs. Malauradament, algunes d'aquestes obres, valuosíssimes, resten arraconades tota la vida. Tenim una munió de peces d'autors clàssics com Garreta, Morera, Blanch Reynal, Zamacois, Manén, Civil, Ferrer, Basil, etc. algunes de les quals sols van poder ser escoltades en el dia de l'estrena.

Un dels bons costums de la «Cobla Foment» és encetar les audicions programades amb una sardana de valuosa categoria musical i, si no hi ha cap imponderable, en dóna una versió justa i acurada, ja que sortosament la cobla disposa de professors molt capacitats.

Estructura actual de la cobla

Flabiol, Martí Matas, procedent de les cobles de Cassà i Girona; 1r. Tible, Ramon Coll, fundador; 2n. Tible, Pere Cortada, procedent de la «Cobla Emporitàna» i dels «Montgrins»; 1a. Tenora, Joan Molí, procedent de la cobla de Girona, de la «Caravana» i de la «Cobla Atlàntica», 2a. Tenora, Enric Pagés, procedent de la «Bolero» i de la de Girona; 1a. Trompeta, Vicenç Gatiús, fundador; 2a. Trompeta, Eudald Duch, fundador; Trombó, Joan Pujol, fundador; 1r. Fiscorn, Martí Teixidor, procedent de la cobla «l'As» d'Anglès i de «La Principal de la Bisbal»; 2n. Fiscorn, Joaquim Ferrer, procedent de la «Cobla Emporitàna» i de «La Principal de Girona»; Contrabaix, Joan Calsina, fundador.

Ja hem dit que tots els elements de la Cobla Foment han donat proves evidents de la seva professionalitat i capacitat musical. No obstant, voldria ressaltar, el seny tranquil i ordenat del seu representant, el ben dotat trompetista Vicenç Gatius. També cal destacar el «pou» de musicalitat i pastositat fiscornal del compositor de Verges Joaquim Ferrer, la veterania i les bones maneres de Martí Teixidor, l'actual primer fiscorn, ja que alguna cosa significa haver passat quasi tota la seva vida musical al costat del mestre Conrad Saló en «La Principal de la Bisbal». I de Joan Calsina, què en direm? Un contrabaixista frustrat? No! És un gran mestre del contrabaix. Sens dubte que en les nostres comarques hi ha bons contrabaixistes, però n'he escoltat pocs que vibrin amb una ressonància tan límpida i excitant. Estic convençut que així com destaca en la Cobla Foment, també hauria sobressortit en una gran orquestra simfònica si les circumstàncies haguessin estat propícies.

Colofó

És una joia que la vila de Torroella, bressol de la Sardana, tingui tres cobles, totes de rellevant importància. ¿Quantes viles i ciutats estan migrades per no poder comptar amb aquest bleix que esperona la dansa i fa aflorar arreu la melodia que, nascuda de la cançó popular, ha estès les seves arrels com una planta esplendorosa?

Torroella i terra endins
som aimants de la Sardana,
puix en els nostres confins
viu la flama que agermana
amb les cobles: Caravana,
del Foment i Els Montgrins.

La cobla Foment, és la més jove de les tres, però podem posar l'esperança en aquell adagi que, en exaltar la perseverància, diu que amb palla i temps maduren les nespere. Que així sigui.

Endavant Cobla Foment!

ENRIC VILÀ i ARMENGOL